

Gjenkjenning av laksefisk

Salmon recognition

NORSKE LAKSEELVER

- for mer liv i elva

Nygått villaks

- ✓ Nygått laks er vanligvis sølvblank, i god kondisjon og av topp matkvalitet. Skjellene er løse og fisken kan lett skades. Det er liten forskjell på nygatte hanner og hunner, men hannene kan ha en liten krok på underkjeven. Eventuelle lakselus vil falle av etter noen få dager i elva.

^ *Newly arrived salmon*

Salmon that have just arrived from the sea have a silvery skin and are in good condition. The scales are loose, and the fish can easily be injured. Males can have a kype, otherwise they look like the females. Sea lice have normally fallen off after a couple of days in the river.

Vinterstøing

- ✓ Laks som har gytt forrige høst og overvintret i elven som er på vei ut i havet igjen. Fiskene er oftest sølvblanke, men svært magre og er ikke god matfisk. Vinterstøingen kan bli fanget tidlig i sesongen, men den er fredet og må gjenutsettes. Svært mange overlever og vil komme tilbake for å gyte på nytt om 1-3 år.

^ *Kelt*

Salmon which have spawned last fall and spent the winter in the river. The kelts are thin but can regain their silvery appearance and can sometimes be mistaken for freshly run springers. They are usually caught early in the season and must always be released unharmed to the water so they can return to spawn again in 1-3 years.

Hannlaks som har stått i elva en stund

- ✓ Hannlaksen kan ha en fargesprakende gytedrakt, men det er stor variasjon i hvor fargede hannene blir. Nå er krokken på underkjeven ferdig utviklet, og blir brukt både i kamper mellom hanner og for å imponere hunnene. Gytelaks er ikke god matfisk, og er fredet i mange vassdrag.

- ∧ *Male Salmon that have been in the river for a while*
The spawning colours start to appear, but to a different extent. The skin becomes thicker and the scales sit well. The fully developed kype is used in fights with other males and to impress females. The males grow a larger kype, which they use in fights with other males to win credit among the females. Salmon at this stage are not suitable as food, and are protected in many rivers.

Hunnlaks som har stått i elva en stund

- ✓ Hunnlaksens gytefarger er som regel svakere enn hos hannene. De blir mørkere på hodet og sølvfargen på sidene blir også mindre klar. Hunnene har ikke en like markert krok på underkjeven. Gytelaks er ikke god matfisk, og er fredet i mange vassdrag.

- ∧ *Female salmon that have been in the river for a while*
Her sides become less silvery and her spawning colours appear, but they are less obvious than the males. As the season progresses the female's head darkens. Females do not grow the same kype as the males. Salmon at this stage are not suitable as food, and are protected in many rivers.

Hann – gytelaks

- ∨ Det er stor variasjon i hvor fargede hannene blir. Fiskehuden blir tykkere og skjellene sitter godt fast. Underkjeven blir brukt både i kamper mellom hanner og for å imponere hunnene. Etter hvert som gonadene (melken) og fargene på kroppen blir mer utviklet, trekkes stadig mer energi ut av fiskekjøttet.

∧ *Male - ready to spawn*

The spawning colours are more prominent, but there is a lot of variation. The skin becomes thicker and the scales sit well. The salmon doesn't eat while it's in the river, although preparing for spawning is quite energy draining. Salmon at this stage are not suitable as food, and in many rivers, they are protected.

Hunnlaks – gytelaks

- ∨ Etter hvert som rogn utvikler seg fram mot gyting blir buken til hunnene bløtere og mer oppsvulmet. Sidene på hunnene blir også mørkere. Mye av energien i fiskekjøttet er nå oppbrukt til produksjon av rogn. Gytelaks er ikke god matfisk, og i mange vassdrag er den fredet.

∧ *Female - ready to spawn*

As the roe develops toward spawning, the female's abdomen swells and becomes softer. The sides of the female darken. She uses the energy to produce the roe, so the closer to spawning, the less edible the fish is. In many rivers salmon at this stage are protected.

Sjørret

- ✓ Vanlig ørret som vandrer ut av elver og bekker til sjøen for å beite, kalles sjjørret. En nygått sjjørret kan ligne en nygått villaks, men har mange flere prikker på hele seg, og også under midtlinjen. I tillegg er sporden rett og halerota bredere. Sjørret er topp matkvalitet. Når det nærmer seg gytetid får sjjørreten mer og mer farge på skinnen, og hannørreter får også en kjevekrok, akkurat som laksen. Matkvaliteten forringes i takt med at gytetiden nærmer seg.

^ Seatrout

The brown trout which migrate out of rivers and creeks and into the sea to graze, is called seatrout. A newly arrived seatrout can look similar to a newly arrived salmon, except it has several black spots below the lateral line, the tale wrist is thicker, and the caudal fin is straight. Seatrout is very good to eat. As it gets closer to spawning, the skin become more colourful. The males also grow a hook-like kype, just like the male salmon. As the spawning approaches, the flesh of the fish becomes less eatable.

Sjørøye

- ✓ Røye som vandrer ut av vassdrag til sjøen for å beite om sommeren, kaller vi sjjørøye. Oppholdet i sjøen varierer fra 30 til 50 dager. Når røya blir kjønnsmoden, går den opp i elva for å gyte og overvintret der. Nygått sjjørøye er en veldig god matfisk, men kjøttkvaliteten forringes i takt med at gytetiden nærmer seg. Røya blir rød på undersiden i gytedrakt.

^ Arctic charr

Charr which migrates out of rivers and into the sea to graze, is called arctic charr. They stay in the sea for 30-50 days during summer. When the charr becomes ready to spawn, it swims back to the rivers and stay there through the winter after spawning. Newly arrived arctic charr is very good to eat. As the spawning approaches, the flesh of the fish becomes less eatable. Before spawning, the abdomen takes on a deep red colour.

Pukkellaks

✓ Pukkellaks er en introdusert art som er uønsket i Norge. Nygått pukkellaks er lik nygått villaks, bortsett fra at den er svart i munnen og har prikker på halen. Da er det en god matfisk. Når pukkellaksen utvikler gytedrakt får den mørke flekker på buken, og da begynner kjøttet å bli dårlig. Hannlaksen utvikler den karakteristiske pukkelen. Begge får prikker på oversiden og flekker på undersiden. I gytedrakt har pukkellaksen startet å råtne og er ikke lenger en god matfisk.

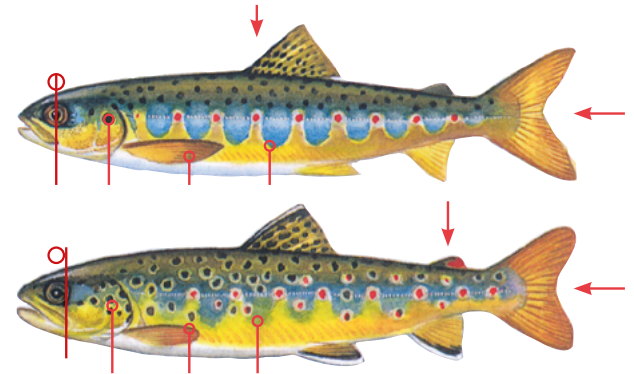

^ Pink Salmon

Pink salmon is an introduced species that is not wanted in Norway. Newly arrived pink salmon looks quite similar to newly arrived Atlantic salmon. You can tell the difference by its black inside of the mouth, and it also has a distinctly speckled tale. When its fresh from the sea or in the sea, the quality of the flesh is very good. As the spawning approaches, the males develop the characteristic hump on their back. Both males and females develop points on the upper side and specks on the belly. When you can see the characteristic look of the pink salmon ready to spawn, the fish has started to decompose and is no longer edible.

Laksepar eller sjørretpar?

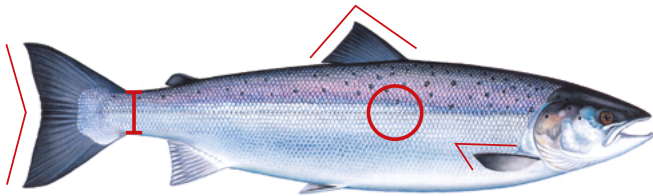
✓ Laks- og sjørretunger kalles par. Laksepar har mer strømlinjeformet kropp, lengre brystfinner, dypere kløft i sporden og tydeligere fingermerker på sidene enn sjørretparren. Sjørretparren har ofte rød eller orange fettfinne, og flere prikker på gjellelokket enn laksen. Før laksen og sjørreten vandrer til havet får de sølvblank drakt og kalles smolt.

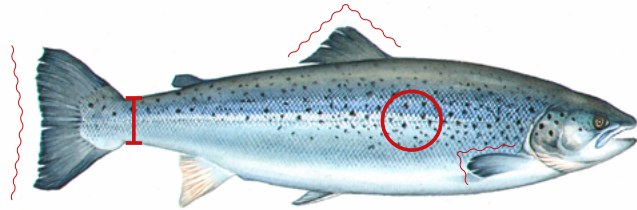
^ Salmon or sea trout Parr?

Young salmon and sea trout staying in the river are called parr, before they develop bright silvery flanks and migrate to the sea as smolt. The salmon parr can be distinguished from the sea trout parr by the more streamlined body, longer pectoral fins, deeply forked tail, lack of red spots on the adipose fin and fewer (none) spots on the gill covers.

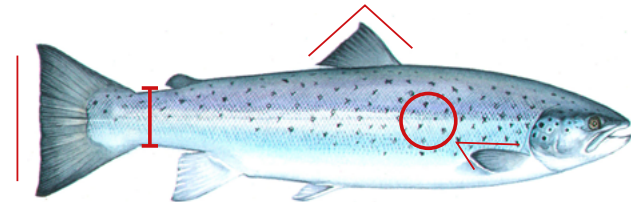

Villaks – Salmon

Oppdrettslaks – Farmed Salmon

Sjørøret – Sea trout

< **Laks, sjørøret eller oppdrettslaks?**

Villaksen har konkav spord, smal halerot, rette strålebein i finnene, og få prikker under sidelinjen. Oppdrettslaksen har også smal halerot, oftest rett spord og vanligvis mange prikker under sidelinjen. Strålebeina i finnene er ofte sammenvokst og finnene er gjerne rufsete. Sjørøreten har rett spord, bred halerot, mange prikker under sidelinjen. Finnene er rette og hele.

< *Salmon, sea trout or farmed salmon?*

The wild salmon's tale is curved inwards, the root of the tail is narrow, the bone structure of the fins is straight, and there are rarely spots below the lateral line. Farmed salmon also have a narrow root of the tail, but in contrast to the wild salmon the tale is straight. The bone structure is often grown together, and it's common with spots below the lateral line. The sea trout's tale is like the farmed salmon's. It is straight and it has several spots below the lateral line, but the bone structure is straight, and the root of the tail is wide.

< Gjenutsetting

Overlever fisken?

Ja! NINAs undersøkelse av 650 gjenutsatte laks i 7 norske elver viste at 93 % overlever.

Varmt vann?

Vær ekstra varsom hvis vanntemperaturen er over 18 grader. Ikke løft fisken ut av vannet!

< *Catch and release*

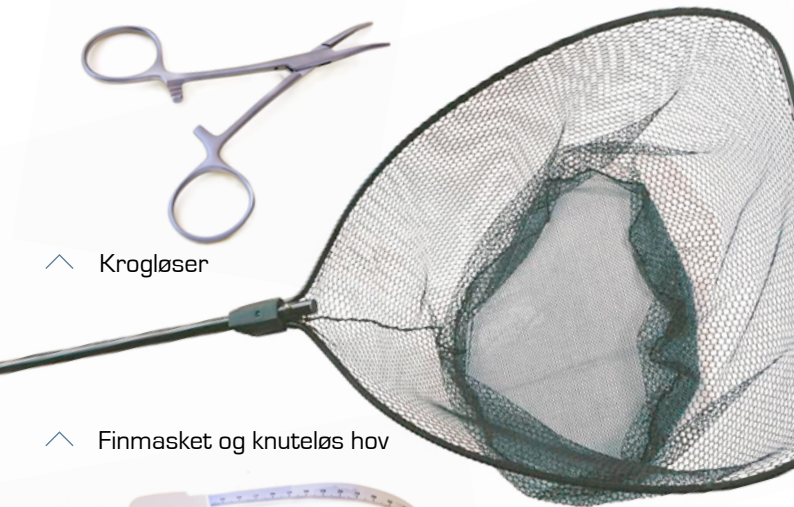
Does the fish survive?

Yes! Science projects from NINA (Norwegian Institute of Natural Research) included 650 released salmon from 7 Norwegian rivers, and showed that 93% survived.

Hot water?

Be extra careful if the river temperature is more than 18 Celsius. Do not lift the fish out of the water!

⋄ Krogløser

⋄ Finmasket og knuteløs hov

⋄ Mål lengden på fisken

⋄ Kroker uten mothaker og kun en treble-krok!

< Slik gjenutsetter du fisk

Når du fisker i et laksevassdrag hvor fiskereglene sier at du kan komme til å måtte gjenutsette fangsten, er det viktig at du er godt forberedt slik at fisken overlever.

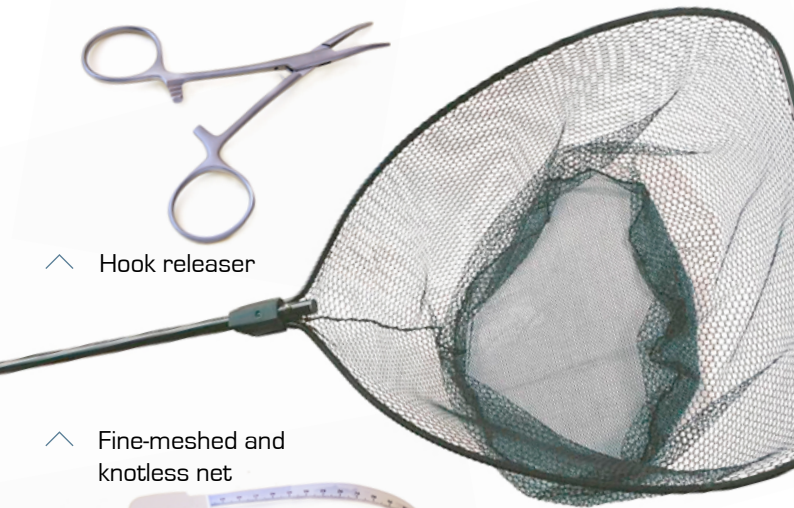
Bruk gjerne **krok uten mothaker** og sterk fortom/snøre slik at du kan lande fisken kjapt. Dette er viktig for å øke sannsynligheten for vellykket gjenutsetting.

Ha gjerne en stor, **finmasket og knuteløs hov** tilgjengelig når du fisker. Når fisken er krokert finner du et landingssted uten kvist og stor stein som kan skade fisken.

Bruk krokkløser eller tang for å fjerne kroken enkelt og raskt.

Mål lengden på fisken. Da kan du estimere vekten når du rapporterer fisken som gjenutsatt.

Når du skal slippe den ut igjen så hold fisken på rett kjøll med en hånd rundt halen og en under buken. Støtt den slik til fisken er klar og vil svømme videre.

∧ Hook releaser

∧ Fine-meshed and knotless net

∧ Measure the length of the fish

∧ Hooks without barbs and only one treble-barb!

< *How to catch and release*

When fishing in a salmon river where you may have to release some of the catch, it is important that you are well prepared, so the fish will survive.

Use hooks without barbs and strong leaders so you can land the fish quickly. This is important to increase the likelihood of successful release.

Have a large, **fine-meshed and knotless net** available when fishing. Try to find a landing site with no large rocks or other obstacles that can damage the fish.

Use a **hook releaser** or pliers to remove the hook easily and quickly.

Measure the length of the fish so you can estimate the weight when you report the fish.

When you are releasing the fish, keep it upright with one hand around the tail and one under the belly. Support it gently until the fish is ready and swims away. Do not push it back and forth in the water as this may damage the gills.

NORSKE
LAKSEELVER

Reddviilaksen.no

Med støtte fra:

MILJØ-
DIREKTORATET